

คู่มือการฝึกอบรม

หลักสูตรหมอพืชชุมชน

จัดทำโดย

กลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูพืช

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

กรมส่งเสริมการเกษตร

ปี 2567

ภายใต้โครงการศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กิจกรรม พัฒนาศักยภาพการให้บริการคลินิกพืชสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์เครือข่าย

กิจกรรมย่อย พัฒนาเกษตรกรให้เป็นหมอพืชชุมชน

คำนำ

หมอพืชชุมชน คือ เกษตรกรผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวินิจฉัยและจัดการศัตรูพืชเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือหมอพืชในพื้นที่ ให้บริการและให้คำแนะนำที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชและการจัดการศัตรูพืชเบื้องต้นให้แก่เกษตรกรในชุมชน ตลอดจนเป็นเครือข่ายติดต่อประสานงาน ส่งต่อปัญหาศัตรูพืชหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเชื่อมโยงเครือข่ายการดำเนินการคลินิกพืชในระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงการบริการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และทั่วถึงเพิ่มมากขึ้น

คู่มือแนวทางการฝึกอบรม หลักสูตรหมอพืชชุมชน ปี ๒๕๖๗ ฉบับนี้จัดทำขึ้นเป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ในการจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นหมอพืชชุมชน รวมถึงการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายการดำเนินงานคลินิกพืช ตลอดจนสามารถนำแนวทางไปพัฒนาต่อยอดเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานด้านอารักขาพืชที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรมส่งเสริมการเกษตร
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
กลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูพืช
ตุลาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

หน้า

๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. นิยามและบทบาทของหมอฟีชัชวมชน	๑
๓. วัตถุประสงค์	๒
๔. กลุ่มเป้าหมาย	๒
๕. ผู้รับผิดชอบ/ผู้ดำเนินการ	๒
๖. ระยะเวลาดำเนินการ	๒
๗. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน	๒
๘. วิทยากร	๔
๙. เนื้อหาหลักสูตร	๕
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๕
๑๑. ผู้ประสานงาน	๕
๑๒. แผนผังความเชื่อมโยงของคลินิกพืช หมอฟีช และหมอฟีชัชวมชน	๕
ภาคผนวก	๑๐
ภาคผนวกที่ ๑ แบบจัดทำแผนการอบรม	๑๑
ภาคผนวกที่ ๒ ตารางแผนปฏิบัติงานฯ ปี ๒๕๖๗	๑๒
ภาคผนวกที่ ๓ ตัวอย่างตารางเตรียมการอบรม	๑๔
ภาคผนวกที่ ๔ ใบสมัครหมอฟีชัชวมชน	๑๙
ภาคผนวกที่ ๕ ประกาศนียบัตรหมอฟีชัชวมชน	๒๐
ภาคผนวกที่ ๖ ตัวอย่างทำเนียบหมอฟีชัชวมชน	๒๓
ภาคผนวกที่ ๗ แบบสอบถามความคิดเห็นการฝึกอบรม	๒๕
ภาคผนวกที่ ๘ แบบรายงานการอบรม	๒๗

คู่มือการฝึกอบรม หลักสูตรหมอฟีชชุมชน ปี ๒๕๖๗

๑. หลักการและเหตุผล

การขับเคลื่อนภาคการเกษตรของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประเด็นการเกษตร แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและการรับรองความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้มากขึ้น โดยสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ปัญหาของภาคการเกษตรยังคงพบการเข้าทำลายและการรบกวนของศัตรูพืชที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งจากปัจจัยผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ สภาพสมดุลธรรมชาติถูกทำลาย การลดลงของศัตรูธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเกิดความเสียหายที่ช่อนแอ ผลผลิตลดลง หรือผลผลิตมักไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด ส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร และที่สำคัญยังพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ด้านการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืช และการจัดการศัตรูพืชซึ่งส่งผลกระทบต่อทางเลือกวิธีการจัดการศัตรูพืชที่ถูกต้องและเหมาะสม และยังพบอีกว่าเกษตรกรในบางพื้นที่มีการใช้สารเคมีในการแก้ไขปัญหาศัตรูพืชที่เกินความจำเป็นซึ่งส่งผลกระทบต่อมาอย่างมากมาย ดังนั้น การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการทำการเกษตรจึงเป็นก้าวที่สำคัญในกระบวนการยกระดับผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรไทย โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืช และการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นแห่งความสำเร็จในกระบวนการผลิตพืช กรมส่งเสริมการเกษตรได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้พัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่หมอฟีชให้บริการคลินิกพืชแก่เกษตรกรในพื้นที่ และเพื่อให้การให้บริการด้านอารักขาพืชแก่เกษตรกรสามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุมเข้าถึงทุกพื้นที่อย่างแท้จริง จึงเกิดการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการดำเนินงานในระดับชุมชนหรือเกษตรกรขึ้นผ่านการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นหมอฟีชชุมชน โดยมุ่งเน้นให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้จริงด้วยตนเองและช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรแก้ไขปัญหาอาการผิดปกติของพืชและศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรออกสู่ตลาดได้อย่างมีคุณภาพ เกิดเป็นชุมชนแห่งการพึ่งพาตนเองด้านการบริหารจัดการศัตรูพืชได้อย่างยั่งยืน

๒. นิยามและบทบาทของหมอฟีชชุมชน

นิยาม หมอฟีชชุมชน คือ เกษตรกรผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรหมอฟีชชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีความรู้และความสามารถด้านการวินิจฉัยและจัดการศัตรูพืชเบื้องต้น โดยเฉพาะศัตรูพืชสำคัญของพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการเป็นเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานคลินิกพืชและที่เกี่ยวข้องระหว่างเจ้าหน้าที่หมอฟีชหรือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรกับเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้การบริการด้านอารักขาพืชของกรมส่งเสริมการเกษตรครอบคลุมเชื่อมโยงในทุกพื้นที่ โดยมีคุณลักษณะและบทบาท ดังนี้

คุณลักษณะของหมอพืชชุมชน

- สามารถวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง
- สามารถเก็บข้อมูล ภาพถ่าย และตัวอย่างเพื่อการวินิจฉัยได้อย่างถูกต้อง
- มีจิตสาธารณะ และสามารถประสานงานกับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรได้

บทบาทของหมอพืชชุมชน

- ให้บริการความรู้ คำแนะนำ แหล่งข้อมูลด้านการอารักขาพืช รวมถึงประสานงานเชื่อมโยงการให้บริการคลินิกพืชระหว่างหมอพืชหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับเกษตรกรในพื้นที่
- สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรด้านการอารักขาพืช เช่น ส่งต่อภาพถ่ายหรือข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืช ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร แจ้งเตือนสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช แจ้งปัญหาด้านศัตรูพืชให้เจ้าหน้าที่ ฯลฯ

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และความสามารถเกี่ยวกับการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเศรษฐกิจหลักและศัตรูพืชสำคัญที่พบเป็นประจำในพื้นที่ รวมถึงการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานที่เหมาะสมและปฏิบัติได้จริง

๓.๒ เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจบทบาทและสามารถทำหน้าที่หมอพืชชุมชนให้คำแนะนำที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาศัตรูพืชเบื้องต้นได้ และเป็นเครือข่ายในการติดต่อประสานงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานคลินิกพืชของกรมส่งเสริมการเกษตร

๔. กลุ่มเป้าหมาย

๔.๑ เกษตรกรรายเดิมผู้ผ่านเกณฑ์การประเมินศักยภาพเป็นหมอพืชชุมชนในหลักสูตรที่ ๑ เข้าอบรมต่อเนื่อง

๔.๒ เกษตรกรรายใหม่ผู้ผ่านการคัดเลือกตามแนวทางการรับสมัครและหลักเกณฑ์การคัดเลือก พิจารณาโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดในพื้นที่เป้าหมาย

๕. ผู้รับผิดชอบ/ผู้ดำเนินการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

เป้าหมายเดิม หลักสูตรที่ ๒ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๖๗

เป้าหมายใหม่ หลักสูตรที่ ๑ ตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๗

๗. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

๗.๑ รับสมัครและพิจารณาคัดเลือก (สำนักงานเกษตรจังหวัด)

สำนักงานเกษตรจังหวัดเปิดรับสมัคร โดยใช้ใบสมัครหมอพืชชุมชน (ภาคผนวกที่ ๔) และพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจในพื้นที่ ตามคุณสมบัติและเงื่อนไขการสมัคร ดังนี้

๗.๑.๑ คุณสมบัติและเงื่อนไขของเกษตรกร

- ๑) เป็นเกษตรกรที่ปัจจุบันอาศัยอยู่ ณ อำเภอ หรือจังหวัดที่เปิดรับสมัคร
- ๒) เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกร มีจิตสาธารณะ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- ๓) มีความสนใจ ใฝ่รู้ และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการพัฒนาเป็นหมอพืชชุมชน
- ๔) สามารถเข้ารับการอบรมได้ครบตามหลักสูตรหมอพืชชุมชนกำหนด

๕) ยินยอมให้หน่วยงานเก็บและเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดทำทำเนียบหมอพิษชุมชนและเครือข่ายการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร

หมายเหตุ ผู้สมัครสามารถเป็นสมาชิกของ ศจช. ศดปช. หรือเป็น อกม. เกษตรกรปราชญ์เป็เรื่อง (SF) เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) หรืออื่นๆ ได้ไม่จำกัด

๗.๑.๒ เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าอบรม

- ๑) เกษตรกรจากทุกอำเภอ อย่างน้อยอำเภอละ ๒ คน โดยไม่ซ้ำตำบล
- ๒) มีคุณสมบัติและเงื่อนไขครบถ้วนตามที่ระบุ
- ๓) พิจารณาตามลำดับการสมัคร

หมายเหตุ หากสำนักงานเกษตรจังหวัดมีความจำเป็นต้องปรับเกณฑ์การคัดเลือก ขอให้ทำหนังสือชี้แจงเหตุผลความจำเป็นต่อ กอป.ด้วย **สำหรับผู้เข้าอบรมรายเดิมต่อเนื่องไปสู่หลักสูตรที่ ๒ ไม่ต้องดำเนินการตามข้อ ๗.๑**

๗.๒ จัดทำแผนและเตรียมการอบรม (สำนักงานเกษตรจังหวัด และ ศทอ.)

สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือร่วมกับศทอ. ที่รับผิดชอบพื้นที่เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๗.๒.๑ จัดทำแผนการอบรม ตามแบบจัดทำแผนการอบรม (ภาคผนวกที่ ๑) ให้สอดคล้องกับตารางแผนปฏิบัติงานฯ ปี ๒๕๖๗ (ภาคผนวกที่ ๒) และแจ้งให้ กอป. ทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด ทาง e-mail : pestdiag.doae@gmail.com

๗.๒.๒ เตรียมการอบรม ประกอบด้วย

๑) กำหนดรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ และจัดเตรียมเนื้อหา สื่อประกอบการฝึกอบรมให้ครบถ้วนเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและเหมาะสมตามบริบทพื้นที่ ศักยภาพ และความพร้อมของหน่วยงาน โดยเน้นการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาหลักสูตรได้มากที่สุดจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมผ่านการพูดคุยแสดงความคิดเห็น การฝึกคิดและปฏิบัติจริงด้วยตนเอง และการบรรยายถ่ายทอดความรู้จากวิทยากร โดยวางแผนจัดเตรียมความพร้อม และมอบหมายวิทยากรรวมถึงผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องตามตัวอย่างตารางเตรียมการฝึกอบรม (ภาคผนวกที่ ๓)

๒) กำหนดและเตรียมแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังการอบรมพร้อมเฉลย โดยแบบทดสอบความรู้ต้องสามารถวัดผลหรือประเมินความรู้ของผู้รับการอบรมได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหาการอบรมที่แต่ละหน่วยงานได้ดำเนินการ

๓) เตรียมแบบสอบถามความคิดเห็นการฝึกอบรม (ภาคผนวกที่ ๗) ใบประกาศนียบัตรหมอพิษชุมชน (ภาคผนวกที่ ๕) และทำเนียบหมอพิษชุมชน (ภาคผนวกที่ ๖) รวมถึงสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหมอพิษชุมชนและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

๗.๓ ดำเนินการจัดอบรม (สำนักงานเกษตรจังหวัด และ ศทอ.)

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับวิทยากรพี่เลี้ยงจาก ศทอ. ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามที่หน่วยงานพิจารณาและกำหนดแผนไว้ โดย กอป. ได้กำหนดกรอบเนื้อหาหลักสูตรที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของหมอพิษชุมชนไว้ ๒ หลักสูตรต่อเนื่อง (รายละเอียดในข้อ ๙ เนื้อหาหลักสูตร) ให้หน่วยงานดำเนินการจัดอบรมในหลักสูตรที่ ๑ หมอพิษชุมชน (๘ รายวิชา) และหลักสูตรที่ ๒ เสริมทักษะหมอพิษชุมชน (๖ รายวิชา) ตามลำดับ

๗.๔ ประเมินผล (สำนักงานเกษตรจังหวัด)

๗.๔.๑ ประเมินผลผู้เข้ารับการอบรม แบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑) ประเมินความรู้

๒) ประเมินความคิดเห็นต่อการอบรมและการนำไปใช้ประโยชน์

๗.๔.๒ เครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมิน

๑) แบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังการอบรม

๒) แบบสอบถามความคิดเห็นการฝึกอบรม

๗.๔.๓ เกณฑ์การผ่านการประเมินเป็นหมอพืชชุมชน ต้องผ่านครบทั้ง ๒ ข้อดังนี้

๑) ระยะเวลาเข้ารับการอบรมทั้งหมดต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของระยะเวลาการอบรมทั้งหมด

๒) คะแนนจากการทำแบบทดสอบความรู้หลังการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของคะแนนเต็ม

ในแบบทดสอบ

๗.๕ รายงานผล (สำนักงานเกษตรจังหวัด)

รวบรวมข้อมูลการดำเนินการจัดอบรม การประเมินผล และสร้างทำเนียบหมอพืชชุมชนซึ่งเป็นผู้ผ่านเกณฑ์การประเมินข้อ ๗.๔.๓ นำมาจัดทำเป็นสรุปรายงานผลตามแบบจัดทำรายงานการอบรม (ภาคผนวกที่ ๘) ในรูปแบบไฟล์ word และ pdf หลังเสร็จสิ้นการอบรมภายใน ๓๐ วัน ส่งให้ กอป. ทราบ ทาง e-mail : pestdiag.doae@gmail.com

๗.๖ สร้างเครือข่ายการดำเนินงาน (สำนักงานเกษตรจังหวัด)

๗.๖.๑ เผยแพร่ข้อมูลทำเนียบหมอพืชชุมชน (ภาคผนวกที่ ๖) ภายในพื้นที่

๗.๖.๒ ใช้ช่องทางการติดต่อสื่อสารที่สร้างขึ้นระหว่างหมอพืชชุมชนและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่สำหรับการติดตาม และการเข้าถึง หรือรับ-ส่งข้อมูลการวินิจฉัย สอบถาม-แก้ไขปัญหาศัตรูพืช ข่าวสารด้านอารักขาพืช ฯลฯ อย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอ

หมายเหตุ งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕

๘. วิทยากร

วิทยากรถ่ายทอดความรู้ตามเนื้อหาหลักสูตรการอบรม ประกอบด้วย

๘.๑ วิทยากรหลัก มีหน้าที่ ดำเนินการวางแผน พิจารณาวิธีการอบรม และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เข้าอบรม ผ่านกระบวนการตามที่พิจารณาแล้วว่าจะมีความเหมาะสม ถูกต้องครบถ้วนตรงตามเนื้อหาที่ระบุในแต่ละรายวิชา ของหลักสูตรการอบรม ไปจนถึงประเมินความรู้ผู้เข้าอบรมทั้งก่อนและหลังได้รับการอบรม ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้ปฏิบัติงานด้านอารักขาพืชของสำนักงานเกษตรจังหวัด หรือสำนักงานเกษตรอำเภอ ที่ผ่านการฝึกอบรมหมอพืชและการดำเนินงานคลินิกพืชของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือผ่านการอบรมหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยและการจัดการศัตรูพืชที่จัดโดยกรมส่งเสริมการเกษตรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสถาบันการศึกษา หรือเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการวินิจฉัยและการจัดการศัตรูพืช

๘.๒ วิทยากรพี่เลี้ยง มีหน้าที่ ดำเนินการเป็นที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยงให้คำแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของหลักสูตร รวมถึงขั้นตอนการประเมินความรู้ของผู้เข้าอบรมที่วิทยากรหลัก

ดำเนินการให้มีความถูกต้องเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ ไปจนถึงเป็นวิทยากรสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช

๙. เนื้อหาหลักสูตร

หลักสูตรการฝึกอบรมหมอพืชชุมชนมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจนำไปสู่ การปรับใช้ได้จริงเกี่ยวกับหลักการวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้นและการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ โดยหลักสูตรกำหนดให้มีความต่อเนื่อง จำนวน ๒ หลักสูตร ขอบเขตของเนื้อหาวิชาทั้งหมดประกอบด้วย

๙.๑ หลักสูตรที่ ๑ หมอพืชชุมชน (จำนวน ๘ รายวิชา)

วัตถุประสงค์ เพื่อเตรียมความพร้อมหมอพืชชุมชนให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวินิจฉัย และการจัดการศัตรูพืชเบื้องต้น สามารถนำไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองได้

รายวิชาที่ ๑ บทบาทหน้าที่ของหมอพืชชุมชน และความสำคัญของการวินิจฉัยศัตรูพืช

คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหมอพืชชุมชน สามารถแนะนำการ ให้บริการคลินิกพืชของกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น ที่ตั้ง การให้บริการ เป็นต้น และเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การ เรียนรู้ ทราบถึงความสำคัญของการวินิจฉัยเพื่อนำไปสู่การจัดการศัตรูพืชที่ถูกต้องเหมาะสม

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการเสนอความคิดเห็น และการบรรยายให้ความรู้ หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ ๒ การจัดการเพื่อป้องกันศัตรูพืช

คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อป้องกันการทำลาย หรือลดความเสียหายที่เกิดจากศัตรูพืช ได้แก่ หลักการปลูกพืชหรือระบบการผลิตพืช เช่น ปักจี้ที่มีผลต่อการ เจริญเติบโตของพืช (ธาตุอาหาร แสง อุณหภูมิ ความชื้น ฯลฯ) และการจัดการแปลงที่ดีเพื่อป้องกันศัตรูพืช เช่น การเขตกรรม การจัดการดินและน้ำ การใส่ปุ๋ย ปฏิทินการปลูกพืช เป็นต้น โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการเสนอความคิดเห็น ถาม-ตอบ ฝึกปฏิบัติ วิเคราะห์พืชเศรษฐกิจในพื้นที่ การจัดทำแผนการจัดการเพื่อป้องกันศัตรูพืชสำคัญ และการบรรยายให้ความรู้ ควรยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ประกอบการบรรยายให้สอดคล้องกับเนื้อหา หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความ เหมาะสม

รายวิชาที่ ๓ ลักษณะอาการผิดปกติของพืช

คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้สามารถอธิบายหรือจำแนกลักษณะอาการผิดปกติของพืชที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ เมื่อเปรียบเทียบกับต้นพืชปกติได้ โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการถาม-ตอบ ฝึกปฏิบัติโดยการอธิบาย การเขียน หรือวาดภาพบรรยายลักษณะอาการผิดปกติจากตัวอย่างพืชจริงที่หาได้ในพื้นที่หรือภาพประกอบที่มีความชัดเจน และการบรรยายให้ความรู้ ควรยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ประกอบการบรรยายให้สอดคล้อง กับเนื้อหา หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ ๔ สาเหตุของอาการผิดปกติของพืช

คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้สามารถจำแนกกลุ่มสาเหตุของอาการผิดปกติที่พบได้เบื้องต้น ทั้งจากสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการถาม-ตอบ ฝึกปฏิบัติโดยการอธิบายหรือกิจกรรมฝึกจำแนกกลุ่มสาเหตุจากตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญที่หาได้ในพื้นที่ หรือภาพประกอบที่มีความชัดเจน และการบรรยายให้ความรู้ ควรยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ประกอบการบรรยายให้สอดคล้องกับเนื้อหา หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ ๕ การวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้น

คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดความเข้าใจหลักการวินิจฉัยและสามารถวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเบื้องต้นได้ โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการสาธิต ฝึกปฏิบัติโดยการอธิบายหรือกิจกรรมฝึกวินิจฉัยอาการผิดปกติจากตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญที่หาได้ในพื้นที่ หรือภาพประกอบที่มีความชัดเจน และการบรรยายให้ความรู้ ควรยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ประกอบการบรรยายให้สอดคล้องกับเนื้อหา หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ ๖ การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน

คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของตัวเกษตรกรและพื้นที่ บนพื้นฐานสำคัญ ๕ ประการ ได้แก่ มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ คุ่มค่ากับการลงทุน และมีความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกร สภาพแวดล้อม และผู้บริโภค โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการถาม-ตอบ ฝึกปฏิบัติโดยการอธิบายหรือกิจกรรมฝึกการเลือกใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสม การจัดทำปฏิทินการจัดการศัตรูพืช หรือทำความรู้จัก Pest Management Decision Guide (PMDG) ของพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ และการบรรยายให้ความรู้ ควรยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ประกอบการบรรยายให้สอดคล้องกับเนื้อหา หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ ๗ การสืบค้นข้อมูลและแหล่งอ้างอิง

คำอธิบายรายวิชา เพื่อสามารถสืบค้นและพิจารณาเลือกใช้ข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงทางวิชาการด้านการจัดการศัตรูพืชที่น่าเชื่อถือเพื่อนำมาใช้ประกอบการวินิจฉัยและการจัดการศัตรูพืชได้อย่างถูกต้อง

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการสาธิต ฝึกปฏิบัติโดยกิจกรรมฝึกหัดสืบค้นข้อมูลการจัดการศัตรูพืช และการบรรยายให้ความรู้ ควรยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ประกอบการบรรยายให้สอดคล้องกับเนื้อหา หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ ๘ การเก็บตัวอย่างและการถ่ายภาพเพื่อการวินิจฉัย

คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและสามารถเก็บตัวอย่างพืช ตัวอย่างแมลงศัตรูพืช และตัวอย่างดินได้อย่างถูกต้อง รวมถึงสามารถถ่ายภาพอาการผิดปกติของพืชเพื่อการวินิจฉัยได้อย่างชัดเจน

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการสาธิต ฝึกปฏิบัติโดยกิจกรรมถ่ายภาพอาการผิดปกติของพืชจากตัวอย่างจริงด้วยโทรศัพท์มือถือ และการบรรยายให้ความรู้ ควรยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ประกอบการบรรยายให้สอดคล้องกับเนื้อหา หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

๙.๒ หลักสูตรที่ ๒ เสริมทักษะหมอพืชชุมชน (จำนวน ๖ รายวิชา)

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของหมอพืชชุมชนโดยการเสริมสร้างทักษะด้านการจัดการศัตรูพืช รวมถึงการวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มขีดความสามารถขยายไปสู่การให้บริการเกษตรกรในชุมชนภายใต้เครือข่ายคลินิกพืชได้

รายวิชาที่ ๑ การจัดการศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ

คำอธิบายรายวิชา เพื่อเสริมความรู้ด้านการจัดการหรือควบคุมศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน โดยเพิ่มเติมเนื้อหาวิธีการยกตัวอย่างให้ละเอียดมากขึ้น ได้แก่ วิชเขตกรรม วิธีกล วิธีกายภาพ วิธีฟิสิกส์ ชีววิธี สารสกัดธรรมชาติจากพืช และการใช้สารเคมี ภายใต้พื้นฐานสำคัญ ๕ ประการ ได้แก่ มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ คุ่มค่ากับการลงทุน และมีความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกร สภาพแวดล้อม และผู้บริโภค สามารถเปรียบเทียบข้อดีข้อจำกัดของแต่ละวิธีการ รวมถึงความรู้เกี่ยวกับหลักการสำรวจ ติดตาม เฝ้าระวังสถานการณ์ศัตรูพืชในแปลง หรืออาจเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ระบบนิเวศเกษตร (AESA) เมื่อพิจารณาข้อมูลรอบด้าน เช่น ชนิดและปริมาณของศัตรูพืช ระยะการเจริญเติบโตของศัตรูพืชหรือพืช สภาพแวดล้อม ประกอบกันแล้วสามารถตัดสินใจเลือกใช้วิธีการจัดการเพื่อการควบคุมศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการสาธิต กรณีศึกษา ฐานเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติโดยกิจกรรมฝึกการสำรวจแปลง ฝึกการเลือกใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสมในสถานการณ์หรือข้อจำกัดที่แตกต่างกัน และการบรรยายให้ความรู้ ควรยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ประกอบการบรรยายให้สอดคล้องกับเนื้อหา หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ ๒ การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี

คำอธิบายรายวิชา เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจหลักการจัดการหรือควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี เช่น หลักการพิจารณาเลือกและวิธีการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติที่ถูกต้องเหมาะสมกับชนิดศัตรูพืชและให้เกิดประสิทธิภาพ ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี หลักการผลิตขยายชีวภัณฑ์พื้นฐานที่ใช้จัดการศัตรูพืชในพื้นที่อย่างง่าย เป็นต้น

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการสาธิต ฐานเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติโดยกิจกรรมฝึกการเลือกใช้ชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติที่เหมาะสมกับชนิดศัตรูพืชในสถานการณ์หรือข้อจำกัดที่แตกต่างกัน และการบรรยายให้ความรู้ ควรยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ประกอบการบรรยายให้สอดคล้องกับเนื้อหา หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ ๓ การควบคุมศัตรูพืชด้วยสารเคมี

คำอธิบายรายวิชา เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจหลักการจัดการหรือควบคุมศัตรูพืชโดยใช้สารเคมีทางการเกษตร เช่น หลักการพิจารณาเลือกและวิธีการใช้สารเคมีที่ถูกต้องและปลอดภัย ข้อจำกัดหรือข้อควรระวังในการควบคุมศัตรูพืชด้วยสารเคมี เป็นต้น

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการสาธิต ฐานเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติโดยกิจกรรม ฝึกการเลือกใช้สารเคมีที่เหมาะสมกับชนิดศัตรูพืชในสถานการณ์หรือข้อจำกัดที่แตกต่างกัน และการบรรยายให้ความรู้ ควบยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ประกอบการบรรยายให้สอดคล้องกับเนื้อหา หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ ๔ การสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลเพื่อการวินิจฉัยศัตรูพืช

คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับใช้ในการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืช สามารถทำการสัมภาษณ์หรือเก็บข้อมูลที่จำเป็นในการวินิจฉัยเบื้องต้น หรือแนะนำผู้อื่นได้ รวมไปถึงส่งต่อข้อมูลสำหรับการวินิจฉัยที่เป็นประโยชน์หรือประสานงานกับเจ้าหน้าที่หมอพืชในพื้นที่ได้

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการสาธิต ฝึกปฏิบัติโดยกิจกรรมฝึกการเก็บข้อมูลกรอกแบบบันทึกการวินิจฉัยอาการผิดปกติ การสัมภาษณ์เกษตรกร หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ ๕ ฝึกปฏิบัติวินิจฉัยศัตรูพืชภาคสนาม

คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดทักษะความสามารถในการสังเกตและการเก็บข้อมูลอาการผิดปกติของพืช และอื่นๆ ในสภาพแปลงปลูกจริง เพื่อใช้ประกอบการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเศรษฐกิจสำคัญในพื้นที่

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการสาธิต ฝึกปฏิบัติโดยกิจกรรมฝึกการสังเกตและวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชในสภาพแปลงจริง ควบยกตัวอย่างพืชเศรษฐกิจและศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ ๖ รู้จักคลินิกพืชและเครือข่ายการดำเนินงาน

คำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดความเข้าใจและทราบข้อมูลเกี่ยวกับคลินิกพืช และบทบาทของหมอพืชชุมชนที่มีต่อเครือข่ายการดำเนินงานอารักขาพืชของกรมส่งเสริมการเกษตร รวมไปถึงประโยชน์ที่หมอพืชชุมชนจะได้รับทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการเสนอความคิดเห็น ถาม-ตอบ และบรรยาย ให้ความรู้ หรือวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

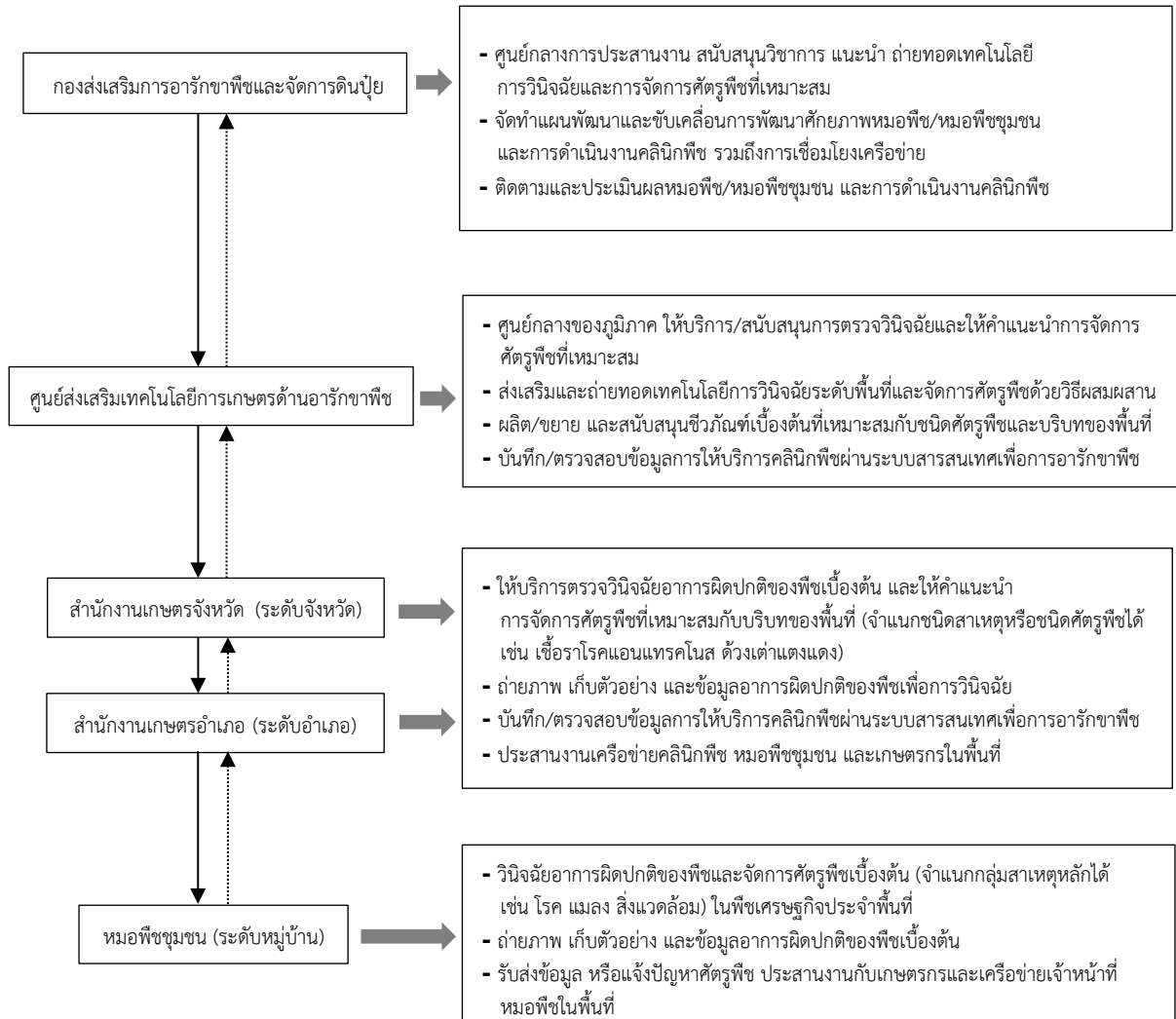
๑๐.๑ หมอพืชชุมชน (เกษตรกร) สามารถวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเบื้องต้นได้ โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจหลัก และศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ และสามารถจัดการปัญหาศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานอย่างถูกต้องเหมาะสมได้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถบริการให้คำแนะนำที่ถูกต้องแก่เกษตรกรในพื้นที่ได้เช่นเดียวกัน

๑๐.๒ เครือข่ายดำเนินงานคลินิกพืชของกรมส่งเสริมการเกษตรเกิดการพัฒนาและเชื่อมโยงให้ครอบคลุมทั่วถึงไปสู่ระดับชุมชนหรือหมู่บ้านผ่านการมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานที่เกี่ยวข้องของหมอพืชชุมชนกับเจ้าหน้าที่หมอพืชหรือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

๑๑. ผู้ประสานงาน (ส่วนกลาง)

กลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย โทรศัพท์ ๐๒ ๕๖๑ ๔๖๖๓
e-mail : pestdiag.doae@gmail.com

๑๒. แผนผังความเชื่อมโยงของคลินิกพืช หมอพืช และหมอพืชชุมชน

ภาคผนวก

หมายเหตุ ดาวนโหลดไฟล์คู่มือฯ ได้ที่ QR code นี้

แบบจัดทำแผนการฝึกอบรม หลักสูตรหมอพิษชุมชน ปี ๒๕๖๗
จังหวัด .....

กิจกรรม	การดำเนินงาน		หมายเหตุ
	วัน/เดือน/ปี	สถานที่	
๑. จัดทำแผนการอบรม		/	
๒. เปิดรับสมัคร และคัดเลือกผู้เข้าอบรม			
๓. เตรียมเนื้อหาและสื่อเพื่อการอบรม			
๔. แผนการอบรม (ขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบกำหนด)			
หลักสูตรที่.....ครั้งที่ ..... เป้าหมาย.....คน			
หลักสูตรที่.....ครั้งที่ ..... เป้าหมาย.....คน			
หลักสูตรที่.....ครั้งที่ ..... เป้าหมาย.....คน			
๕. จัดส่งรายงานผลการอบรม			

หมายเหตุ :

เป้าหมายเดิม (ไม่มีกิจกรรมตามข้อ ๒) ขอให้รายงานฯ ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๖๖

เป้าหมายใหม่ ขอให้รายงานฯ ภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๗

ทาง e - mail : pestdiag.doae@gmail.com

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....)

เบอร์โทรศัพท์.....

วันที่.....

ตารางแผนปฏิบัติงาน ๑ การฝึกอบรม หลักสูตรหมอพีชุมชน ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ (เป้าหมายเดิมต่อเนื่องไปสู่หลักสูตรที่ ๒)

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินงาน																				ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ										
	ต.ค.-๖๖				พ.ย.-๖๖				ธ.ค.-๖๖				ม.ค.-๖๗				ก.พ.-๖๗						มี.ค.-๖๗									
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔			๑	๒	๓	๔						
การพัฒนาหมอพีชุมชน (เป้าหมาย ....คน/..... บาท)																																
๑. จัดทำและรายงานแผนการอบรม																																
๒. เปิดรับสมัคร และคัดเลือกผู้เข้าอบรม																																
๓. เตรียมเนื้อหาและสื่อเพื่อการอบรม (กษจ. หรือร่วมกับ ศทอ.)																																
๔. ขออนุมัติจัดอบรมและที่เกี่ยวข้อง																																
๕. จัดการอบรมตามแผน																																
๖. สรุปรายงานผลการอบรม																																

หมายเหตุ ช่วงระยะเวลาดำเนินงานปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของผู้ดำเนินการ

ตารางแผนปฏิบัติงาน ๒ การฝึกอบรม หลักสูตรหมอพิษชุมชน ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ (เป้าหมายใหม่)

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินงาน																								ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ		
	เม.ย.-๖๗				พ.ค.-๖๗				มิ.ย.-๖๗				ก.ค.-๖๗				ส.ค.-๖๗				ก.ย.-๖๗							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔				
การพัฒนาหมอพิษชุมชน (เป้าหมาย ....คน/..... บาท)																												
๑. จัดทำและรายงานแผนการอบรม																												
๒. เปิดรับสมัคร และคัดเลือกผู้เข้าอบรม																												
๓. เตรียมเนื้อหาและสื่อเพื่อการอบรม (กษจ. ทหารีร่วมกับ ศทอ.)																												
๔. ขออนุมัติจัดอบรมและที่เกี่ยวข้อง																												
๕. จัดการอบรมตามแผน																												
๖. สรุปรายงานผลการอบรม																												

หมายเหตุ ช่วงระยะเวลาดำเนินงานปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของผู้ดำเนินการ

ตารางเตรียมการอบรม หลักสูตรการพัฒนาหมอพืชชุมชน ปี ..... (ตัวอย่างสำหรับเจ้าหน้าที่)
หลักสูตรที่ ๑ หมอพืชชุมชน (๘ รายวิชา)

เวลา	รายวิชา	วิธีการ/รายละเอียด	เตรียมการ/สื่อการสอน	ผู้รับผิดชอบ
หลักสูตรที่ ๑ หมอพืชชุมชน (จำนวน ๗ รายวิชา)				
วัน/ เวลา	- ลงทะเบียน ติดป้ายชื่อผู้เข้าอบรม และถ่ายภาพทำเนียบฯ - พิธีเปิด/ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดการฝึกอบรม - ทำแบบทดสอบก่อนอบรม (Pre-test)	- เตรียมถ่ายภาพผู้อบรมรายบุคคลสำหรับจัดทำทำเนียบหมอพืชชุมชนประจำพื้นที่ - ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียด - ถ่ายภาพหมู่ - แนะนำวิทยากร - แนะนำตัวผู้เข้าอบรม	- ไปลงทะเบียน และป้ายชื่อ - จุดถ่ายภาพ (พื้นหลังสีพื้น) - คำกล่าวพิธีเปิด - แบบทดสอบก่อนอบรม (Pre-test) พร้อมเฉลย	....
รายวิชาที่ ๑ บทบาทหน้าที่ของหมอพืชชุมชน และความสำคัญของการวินิจฉัยศัตรูพืช				
วัน/ เวลา	- บทบาทหน้าที่ของหมอพืชชุมชน - ความสำคัญของการวินิจฉัยศัตรูพืช	- บรรยายบทบาทหน้าที่ของหมอพืชชุมชน - บรรยายความสำคัญของการวินิจฉัยเพื่อนำไปสู่การจัดการศัตรูพืชที่ถูกต้องเหมาะสม - ถาม-ตอบ /แสดงข้อคิดเห็น	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	....
รายวิชาที่ ๒ การจัดการเพื่อป้องกันศัตรูพืช				
วัน/ เวลา	- ความสำคัญของการจัดการเพื่อป้องกันศัตรูพืช - ผีวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจในพื้นที่ - หลักการปลูกพืชหรือระบบการผลิตพืชที่ดี	- บรรยายความสำคัญของการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อป้องกันการเข้าทำลายหรือลดความเสียหายที่เกิดจากศัตรูพืช - บรรยายปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกพืชหรือการเข้าทำลายของศัตรูพืช - กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น วิเคราะห์พืชเศรษฐกิจในพื้นที่จัดทำปฏิทินการปลูกพืช	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - เตรียมกระดาน กระดาษ ดินสอ สี หรืออื่นๆ	....
รายวิชาที่ ๓ ลักษณะอาการผิดปกติของพืช				
วัน/ เวลา	- ลักษณะอาการผิดปกติของพืช - ฝึกจำแนกอาการผิดปกติ	- บรรยายลักษณะอาการผิดปกติของพืชในรูปแบบต่างๆ (เน้นพืชเศรษฐกิจ) - กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น อธิบายลักษณะอาการผิดปกติที่เกิดขึ้น จำแนกรูปแบบอาการผิดปกติ	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - เตรียมตัวอย่างพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ที่เกิดอาการผิดปกติ กระดาน กระดาษ ดินสอ สี หรืออื่นๆ	....

เวลา	รายวิชา	วิธีการ/รายละเอียด	เตรียมการ/สื่อการสอน	ผู้รับผิดชอบ
รายวิชาที่ ๔ สาเหตุของอาการผิดปกติของพืช				
วัน/ เวลา	- กลุ่มสาเหตุของอาการผิดปกติจากสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต - ฝึกจำแนกกลุ่มสาเหตุของอาการผิดปกติเบื้องต้น	- บรรยาย/สาธิตเพื่อจำแนกกลุ่มสาเหตุของอาการผิดปกติที่พบได้เบื้องต้น ทั้งจากสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต (เน้นพืชเศรษฐกิจ) - กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น จำแนกกลุ่มสาเหตุอาการผิดปกติ	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - เตรียมตัวอย่างพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ที่เกิดอาการผิดปกติ กระดาน กระดาษ ดินสอ สี หรืออื่นๆ	....
รายวิชาที่ ๕ การวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้น				
วัน/ เวลา	- หลักการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเบื้องต้น - ฝึกวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเบื้องต้น	- บรรยาย/สาธิตหลักการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเบื้องต้น (เน้นพืชเศรษฐกิจ) - กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกการวินิจฉัยอาการผิดปกติจากตัวอย่างพืชจริง	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - เตรียมตัวอย่างพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ที่เกิดอาการผิดปกติ กระดาน กระดาษ ดินสอ สี หรืออื่นๆ	....
รายวิชาที่ ๖ การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน				
วัน/ เวลา	- วิธีการจัดการควบคุมศัตรูพืช - หลักการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานหรือ IPM ที่มีประสิทธิภาพ - ฝึกการเลือกใช้วิธีการจัดการศัตรูพืช	- บรรยาย/สาธิตวิธีการจัดการควบคุมศัตรูพืช ได้แก่ วิถีธรรมชาติ วิถีกล วิถีฟิสิกส์ ชีววิถี วิถีใช้สารสกัดจากธรรมชาติและสารเคมี - บรรยายหลักการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานหรือ IPM ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของตัวเกษตรกรและพื้นที่ (เน้นพืชเศรษฐกิจ) บนพื้นฐานสำคัญ ๕ ประการ - กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกการเลือกใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสม	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - เตรียมตัวอย่างพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ที่เกิดอาการผิดปกติ กระดาน กระดาษ ดินสอ สี	....
รายวิชาที่ ๗ การสืบค้นข้อมูลและแหล่งอ้างอิง				
วัน/ เวลา	- วิธีการสืบค้นข้อมูล และการพิจารณาแหล่งอ้างอิง - ฝึกสืบค้นข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ	- บรรยาย /สาธิตวิธีการสืบค้นข้อมูล และหลักการพิจารณาจากตัวอย่างแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ - กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยหรือการจัดการศัตรูพืชจากแหล่งข้อมูลต่างๆ	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - เตรียมเอกสารวิชาการ แผ่นพับ คู่มือ คำแนะนำ ในรูปแบบฉบับจริง หรือไฟล์ดิจิทัลสำหรับการดาวน์โหลดผ่านเว็บไซต์และคิวอาร์โค้ด อุปกรณ์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ หรืออื่นๆ ที่เหมาะสม	....

เวลา	รายวิชา	วิธีการ/รายละเอียด	เตรียมการ/สื่อการสอน	ผู้รับผิดชอบ
รายวิชาที่ ๘ การเก็บตัวอย่างพืชและการถ่ายภาพเพื่อการวินิจฉัย				
วัน/ เวลา	- ความสำคัญของการเก็บตัวอย่างและภาพถ่ายเพื่อการวินิจฉัย - การเก็บตัวอย่างพืช - การเก็บตัวอย่างแมลงศัตรูพืช - การเก็บตัวอย่างดิน - การถ่ายภาพเพื่อการวินิจฉัย	- บรรยาย /สาธิตวิธีการเก็บตัวอย่างพืช ตัวอย่างแมลงศัตรูพืช ตัวอย่างดิน สำหรับการส่งตรวจวินิจฉัย รวมถึงวิธีการส่งต่อและช่องทางการส่งต่อข้อมูลหรือตัวอย่างด้วย - กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกการถ่ายภาพอาการผิดปกติของพืชหรือแมลงศัตรูพืชจากตัวอย่างจริงด้วยโทรศัพท์มือถือ	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - เตรียมตัวอย่างพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ที่เกิดอาการผิดปกติหรือแมลงศัตรูพืช อุปกรณ์สำหรับการเก็บตัวอย่างพืช แมลงศัตรูพืช ดิน และอุปกรณ์สำหรับการถ่ายภาพที่ทำได้ง่าย เช่น โทรศัพท์มือถือ	....
วัน/ เวลา	- ทำแบบทดสอบหลังอบรม (Post-test)	- ทำแบบทดสอบและเฉลยคำตอบ	- แบบทดสอบก่อนอบรม (Post-test) พร้อมเฉลย - ppt สำหรับเฉลยคำตอบ - ตรวจคำตอบ รวมคะแนน	....
วัน/ เวลา	- มอบใบประกาศนียบัตรผู้ผ่านการอบรม	- คัดเลือกผู้ผ่านเกณฑ์การอบรมเข้ารับ	- เตรียมพิมพ์ใบประกาศนียบัตร - ถ่ายภาพ	....
วัน/ เวลา	- สรุปและพิธีปิดการอบรม		- เตรียมสรุปและคำกล่าวพิธีปิด	.....

หมายเหตุ:

๑. ตารางเตรียมการอบรมนี้เป็นเพียงตัวอย่าง วิธีการ/รายละเอียด/สื่อการสอน สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและความครบถ้วนของเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด
๒. กำหนดการ วันและเวลา ในการจัดอบรมขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบพิจารณาตามความเหมาะสมและงบประมาณ
๓. หลักสูตรพัฒนาหมอพืชชุมชน ประกอบด้วย หลักสูตรที่ ๑ หมอพืชชุมชน (๘ รายวิชา) และหลักสูตรที่ ๒ เสริมทักษะหมอพืชชุมชน (๖ รายวิชา) ดำเนินการอบรมตามลำดับ
๔. สำนักงานเกษตรจังหวัด และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช พิจารณาจัดเตรียมการอบรม และมอบหมายวิทยากร ร่วมกันตามความเหมาะสม

ตารางเตรียมการอบรม หลักสูตรการพัฒนาหมอฟีชชุมชน ปี .....(ตัวอย่างสำหรับเจ้าหน้าที่)
หลักสูตรที่ ๒ เสริมทักษะหมอฟีชชุมชน (๖ รายวิชา)

เวลา	รายวิชา	วิธีการ/รายละเอียด	เตรียมการ/สื่อการสอน	ผู้รับผิดชอบ
หลักสูตรที่ ๒ เสริมทักษะหมอฟีชชุมชน (๖ รายวิชา)				
วัน/ เวลา	- ลงทะเบียน ติดป้ายชื่อผู้เข้าอบรม และถ่ายภาพทำเนียบฯ - พิธีเปิด/ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดการฝึกอบรม - ทำแบบทดสอบก่อนอบรม (Pre-test)	- เตรียมถ่ายภาพผู้อบรมรายบุคคลสำหรับจัดทำทำเนียบหมอฟีชชุมชนประจำพื้นที่ - ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียด - ถ่ายภาพหมู่ - แนะนำวิทยากร - แนะนำตัวผู้เข้าอบรม	- ไปลงทะเบียน และป้ายชื่อ - จุดถ่ายภาพ (พื้นหลังสีพื้น) - คำกล่าวพิธีเปิด - แบบทดสอบก่อนอบรม (Pre-test) พร้อมเฉลย	....
รายวิชาที่ ๑ การจัดการศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ				
วัน/ เวลา	- การสำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในแปลง - การจัดทำปฏิทินจัดการศัตรูพืช - ศึกษาตัวอย่างของ PMDG - ฝึก	- บรรยายการสำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในแปลง (เน้นพืชเศรษฐกิจ) - บรรยายเกี่ยวกับปฏิทินการจัดการศัตรูพืชและ PMDG - กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกลงมือทำปฏิทินการจัดการศัตรูพืช (เน้นพืชเศรษฐกิจ)	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - เตรียมกระดาน กระดาษ ดินสอ สี ตัวอย่างของปฏิทินการจัดการศัตรูพืชและตัวอย่างของ PMDG หรืออื่นๆ	....
รายวิชาที่ ๒ การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี				
วัน/ เวลา	- หลักการพิจารณาเลือกและวิธีการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ - ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี - หลักการผลิตขยายชีวภัณฑ์พื้นฐาน - ฝึก	- บรรยายหลักการพิจารณาเลือกและวิธีการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติที่ถูกต้องเหมาะสมกับชนิดศัตรูพืชและให้เกิดประสิทธิภาพ - บรรยายข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี - บรรยาย/สาธิต หลักการผลิตขยายชีวภัณฑ์พื้นฐานที่ใช้จัดการศัตรูพืชในพื้นที่อย่างง่าย - กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกการเลือกใช้ชีวภัณฑ์กับชนิดศัตรูพืช	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - เตรียมอุปกรณ์สาริต/ฐานเรียนรู้ หรืออื่นๆ	....
รายวิชาที่ ๓ การควบคุมศัตรูพืชด้วยสารเคมี				
วัน/ เวลา	- หลักการพิจารณาเลือกและวิธีการใช้สารเคมีที่ถูกต้องและปลอดภัย	- บรรยายหลักการจัดการหรือควบคุมศัตรูพืชโดยใช้สารเคมีทางการเกษตร	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	....

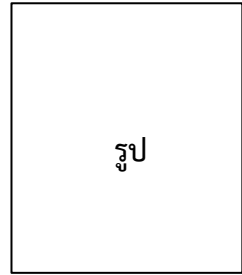
เวลา	รายวิชา	วิธีการ/รายละเอียด	เตรียมการ/สื่อการสอน	ผู้รับผิดชอบ
	- ข้อจำกัดในการควบคุมศัตรูพืชด้วยสารเคมี	- บรรยายข้อจำกัดหรือข้อควรระวังในการควบคุมศัตรูพืชด้วยสารเคมี		
รายวิชาที่ ๔ การสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลเพื่อการวินิจฉัยศัตรูพืช				
วัน/ เวลา	- การเก็บข้อมูลสำหรับการวินิจฉัย - การกรอกแบบบันทึกอาการผิดปกติของพืช - ฟีกสัมภาษณ์เกษตรกรเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวินิจฉัย	- บรรยาย/สาธิต การเก็บข้อมูลสำคัญเพื่อประกอบการวินิจฉัยศัตรูพืช - กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น ฟีกสัมภาษณ์เกษตรกร หรือฝีกกรอกแบบบันทึกอาการผิดปกติของพืช	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - เตรียมตัวอย่างพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ที่เกิดอาการผิดปกติและแบบบันทึกอาการผิดปกติของพืช	....
รายวิชาที่ ๕ ฝึกปฏิบัติวินิจฉัยศัตรูพืชภาคสนาม				
วัน/ เวลา	- ฝีกสังเกตและการเก็บข้อมูลอาการผิดปกติของพืชในสภาพแปลงปลูกจริง	- กิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น ฝีกการวินิจฉัยโดยการสังเกตอาการผิดปกติของพืชและเก็บข้อมูลประกอบในสภาพแปลงจริง	- เตรียมแปลงปลูกพืชเศรษฐกิจในพื้นที่	.....
รายวิชาที่ ๖ รู้จักคลินิกพืชและเครือข่ายการดำเนินงาน				
วัน/ เวลา	- การให้บริการคลินิกพืช - บทบาทของหมอฟืชชุมชน	- บรรยายการให้บริการคลินิกพืช - บรรยายบทบาท/ความสำคัญของหมอฟืชชุมชนที่มีต่อเครือข่ายการดำเนินงานอารักขาพืชของกรมส่งเสริมการเกษตร	- ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ppt หรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	....
วัน/ เวลา	- ทำแบบทดสอบหลังอบรม (Post-test)	- ทำแบบทดสอบและเฉลยคำตอบ	- แบบทดสอบก่อนอบรม (Post-test) พร้อมเฉลย - ppt สำหรับเฉลยคำตอบ - ตรวจคำตอบ รวมคะแนน	....
วัน/ เวลา	- มอบใบประกาศนียบัตรผู้ผ่านการอบรม	- คัดเลือกผู้ผ่านเกณฑ์การอบรมเข้ารับ	- เตรียมพิมพ์ใบประกาศนียบัตร - ถ่ายภาพ	....
วัน/ เวลา	- สรุปรูปและพิธีปิดการอบรม		- เตรียมสรุปและคำกล่าวพิธีปิด	.....

หมายเหตุ:

๑. ตารางเตรียมการอบรมนี้เป็นเพียงตัวอย่าง วิธีการ/รายละเอียด/สื่อการสอน สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและความครบถ้วนของเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด
๒. กำหนดการ วันและเวลา ในการจัดอบรมขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบพิจารณาตามความเหมาะสมและงบประมาณ
๓. หลักสูตรพัฒนาหมอฟืชชุมชน ประกอบด้วย หลักสูตรที่ ๑ หมอฟืชชุมชน (๘ รายวิชา) และหลักสูตรที่ ๒ เสริมทักษะหมอฟืชชุมชน (๖ รายวิชา) ดำเนินการอบรมตามลำดับ
๔. สำนักงานเกษตรจังหวัด และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช พิจารณาจัดเตรียมการอบรม และมอบหมายวิทยากร ร่วมกันตามความเหมาะสม

ใบสมัครหมอพืชชุมชน
จังหวัด.....

๑. นาย/นาง/นางสาว ชื่อ.....นามสกุล.....

๒. เลขประจำตัวประชาชน ----

๓. วัน /เดือน /ปีเกิด..... อายุ .....

๔. ที่อยู่ตามบัตรประชาชน

บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล .....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

๕. ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

เหมือนกับที่อยู่ตามบัตรประชาชน

บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล .....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

๖. ช่องทางการติดต่อ

เบอร์โทรศัพท์..... ID Line.....

E-mail..... Facebook.....

๗. การศึกษาสูงสุด

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่น ๆ ระบุ.....

๘. การประกอบอาชีพ

- เกษตรกร ปลูกพืช.....พื้นที่จำนวน.....ไร่

- อาชีพหลัก/อาชีพเสริม (ระบุ).....

๙. สถานภาพเกษตรกร/การเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า ๑)

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

เกษตรกรปราดเปรื่อง (SF)

เกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF)

แม่บ้านเกษตรกร

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)

ศพก./ เครือข่าย ศพก.

แปลงใหญ่ / สมาชิกแปลงใหญ่

วิสาหกิจชุมชน / เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

อื่น ๆ ระบุ.....

ข้าพเจ้ายินยอมให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อจัดทำทำเนียบหมอพืชชุมชนสำหรับเผยแพร่และติดต่อสื่อสาร

ลงชื่อผู้สมัคร.....

(.....)

วันที่...../...../.....

กรมส่งเสริมการเกษตร

ขอมอบใบประกาศนียบัตรนี้เพื่อแสดงว่า

ได้ผ่านการอบรมหมอพืชชุมชน

หลักสูตรที่ ๑ หมอพืชชุมชน

ประจำปี ๒๕๖๓

(นายพีรพันธ์ คอทอง)

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร

ขอมอบใบประกาศนียบัตรนี้เพื่อแสดงว่า

ได้ผ่านการอบรมหมอพืชชุมชน

หลักสูตรที่ ๒ เสริมทักษะหมอพืชชุมชน

ประจำปี ๒๕๖๓

(นายพีรพันธ์ คอทอง)

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

ทำเนียบหมอฟืชชุมชน

จังหวัด.....

ประจำปี.....

ทำเนียบหมอฟีชชุมชน
ประจำจังหวัด.....

1. อำเภอ.....

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
1	..... <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 10px auto; text-align: center;">รูปภาพ หมอฟีชชุมชน</div>	เลขที่..... หมู่..... หมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... โทร.....	2	..... <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 10px auto; text-align: center;">รูปภาพ หมอฟีชชุมชน</div>	เลขที่..... หมู่..... หมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... โทร.....

2. อำเภอ.....

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
1	..... <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 10px auto; text-align: center;">รูปภาพ หมอฟีชชุมชน</div>	เลขที่..... หมู่..... หมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... โทร.....	2	..... <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 10px auto; text-align: center;">รูปภาพ หมอฟีชชุมชน</div>	เลขที่..... หมู่..... หมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... โทร.....

3. อำเภอ.....

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
1	..... <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 10px auto; text-align: center;">รูปภาพ หมอฟีชชุมชน</div>	เลขที่..... หมู่..... หมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... โทร.....	2	..... <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 10px auto; text-align: center;">รูปภาพ หมอฟีชชุมชน</div>	เลขที่..... หมู่..... หมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... โทร.....

ตัวอย่าง

ทำเนียบหมอฟีชชุมชน ประจำจังหวัด ชัยนาท

1. อำเภอเมือง

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
1	นายวินิจ รัชษ์พีช 	57 หมู่ 1 บ้านหัวรอ ตำบลเขาท่าพระ อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท โทร. 09 87654321	2	นาง พรรณ สุขใจ 	61 หมู่ 8 บ้านไร่เตียน ตำบลท่าชัย อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท โทร. 08 87754728

2. อำเภอสรรพยา

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
1	นาง สมใจ ร่าเริง 	77 หมู่ 3 บ้านเขาแก้ว ตำบลเขาแก้ว อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท โทร. 09 87658833	2	นางสาว ความสุข ใจดี 	82 หมู่ 5 บ้านกรูณา ตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท โทร. 09 77754321

3. อำเภอหันคา

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
1	นาง รวย มีเงิน 	3 หมู่ 9 บ้านดอนตุม ตำบลหันคา อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท โทร. 08 87659785	2	นาย สมคิด ใจแน่ 	23 หมู่ 2 บ้านดอนไร่ ตำบลหนองแซง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท โทร. 08 87695685

แบบสอบถามความคิดเห็นการฝึกอบรม หลักสูตรหมอฟีชชุมชน
ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด.....
หลักสูตรที่ ๑ หมอฟีชชุมชน วันที่.....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยม และกรอกรายละเอียดลงในช่องว่างที่ตรงกับท่านและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดฝึกอบรมในโอกาสต่อไป

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

เพศ หญิง ชาย อายุ ..... ปี

ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส.
ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ .....

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม

ประเด็น	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑. ท่านคิดว่าก่อนการอบรมตนเองมีความรู้ความเข้าใจด้านวินิจฉัยศัตรูพืชอยู่ในระดับใด					
๒. ท่านคิดว่าก่อนการอบรมตนเองมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศัตรูพืชอยู่ในระดับใด					
๓. ท่านคิดว่าภายหลังการอบรมตนเองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
- การจัดการเพื่อป้องกันศัตรูพืช					
- ลักษณะอาการผิดปกติของพืชและสาเหตุ					
- หลักการวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้น					
- วิธีการเก็บตัวอย่างและข้อมูลสำหรับการวินิจฉัยศัตรูพืช					
- การจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน					
- วิธีการค้นหาแหล่งข้อมูลอ้างอิง					
- บทบาทหน้าที่ของหมอฟีชชุมชน					
- การให้บริการคลินิกพืช					
๔. ท่านคิดว่าภายหลังการอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์เกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
- สามารถวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเบื้องต้นได้					
- สามารถเลือกวิธีจัดการศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
- สามารถสืบค้นข้อมูลอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือได้					
- สามารถถ่ายภาพ เก็บตัวอย่างและข้อมูล เพื่อการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชได้					
- สามารถแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรในชุมชนเกี่ยวกับการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชและการจัดการศัตรูพืชเบื้องต้นได้					

ส่วนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

ขอบคุณสำหรับการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นการฝึกอบรม หลักสูตรหมอฟีชชุมชน
ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด.....
หลักสูตรที่ ๒ เสริมทักษะหมอฟีชชุมชน วันที่.....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยม และกรอกรายละเอียดลงในช่องว่างที่ตรงกับท่านและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดฝึกอบรมในโอกาสต่อไป

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

เพศ หญิง ชาย อายุ ..... ปี

ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส.
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ .....

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม

ประเด็น	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑. ท่านคิดว่า ก่อนการอบรม ตนเองมีความรู้ความเข้าใจด้านวินิจฉัยศัตรูพืชอยู่ในระดับใด					
๒. ท่านคิดว่า ก่อนการอบรม ตนเองมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศัตรูพืชอยู่ในระดับใด					
๓. ท่านคิดว่า ภายหลังการอบรม ตนเองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
- การจัดการศัตรูพืชให้เกิดประสิทธิภาพ					
- การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี					
- การควบคุมศัตรูพืชด้วยสารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย					
- การสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพื่อการวินิจฉัยศัตรูพืช					
- การวินิจฉัยศัตรูพืชในแปลงปลูก					
- การให้บริการคลินิกพืชและเครือข่ายการดำเนินงาน					
๔. ท่านคิดว่า ภายหลังการอบรม สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์เกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้อยู่ในระดับใด					
- สามารถเลือกวิธีจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
- สามารถแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรในชุมชนเกี่ยวกับการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชและการจัดการศัตรูพืชได้อย่างแม่นยำขึ้น					
- สามารถแนะนำและช่วยประสานงานการให้บริการคลินิกพืชกับเพื่อนเกษตรกรในชุมชนได้					

ส่วนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

ขอบคุณสำหรับการทำแบบสอบถาม

แบบรายงานผลการอบรม หลักสูตรหมอพิษชุมชน ปี.....หลักสูตรที่.....
จังหวัด.....

*****

๑. หลักการและเหตุผล

.....
.....

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑.....

๒.๒.....

๓. กลุ่มเป้าหมาย (จำนวนเกษตรกร เช่น อำเภอ ก. จำนวน ๑ คน)

.....

๔. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

.....

๕. วิธีการดำเนินงาน

(อธิบายขั้นตอนว่าทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ร่วมกับใคร อย่างไร)

.....

.....

๖. ผลการดำเนินงาน

(สรุปผลที่เกิดจากการดำเนินการตามข้อ ๕ พร้อมรูปภาพประกอบ)

.....

.....

๗. ผลการประเมิน

(ให้อธิบายรายละเอียดผลการประเมินผู้เข้าร่วมอบรม จากผลการทดสอบความรู้ก่อน-หลังการอบรม และการประเมินความคิดเห็นการฝึกอบรม เช่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุป)

๗.๑ ประเมินความรู้ (แนบไฟล์ word แบบทดสอบที่ใช้พร้อมเฉลย และไฟล์ excel คะแนนจากแบบทดสอบก่อน-หลังอบรม
รายบุคคลมาด้วย)

ชื่อ-สกุล	คะแนน (คำนวณเป็น % ของคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน)	
	ก่อนเรียน (%)	หลังเรียน (%)
นาย ก	๖๐	๗๕
นาย ข	๔๕	๖๕
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		
ค่ามากที่สุด (Max)		
ค่าน้อยที่สุด (Min)		

๗.๒ สรุปผลผู้ผ่าน/ไม่ผ่าน เกณฑ์การอบรม (ตามเกณฑ์ระยะเวลาการเข้าร่วมและผ่านแบบทดสอบหลังอบรมคะแนน
ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐)

.....

.....

๗.๓ ประเมินความคิดเห็นต่อการอบรมและการนำไปใช้ประโยชน์ (รายละเอียดหน้าถัดไป)

.....

ให้สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการอบรม ดังตารางต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนร้อยละของเพศผู้ฝึกอบรม

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย		
หญิง		
รวม		

ตารางที่ ๒ แสดงอายุผู้เข้าอบรมและสรุปจำนวนร้อยละของอายุผู้ฝึกอบรม

สรุปช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๒๐ ปี		
๒๐ - ๒๙ ปี		
๓๐ - ๓๙ ปี		
๔๐ - ๔๙ ปี		
๕๐ - ๕๙ ปี		
๖๐ ปีขึ้นไป		
รวม		

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนร้อยละของระดับการศึกษาผู้ฝึกอบรม

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.		
อนุปริญญา/ปวส.		
ปริญญาตรี		
ปริญญาโท		
ปริญญาเอก		
อื่นๆ		
รวม		

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นในการฝึกอบรม

ข้อ	ประเด็น	ความคิดเห็น					$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความ คิดเห็น
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)		
๑	.....	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
๒	.....							
	รวม							

เกณฑ์ในการประเมิน

แบบสอบถามเป็นแบบ Rating Scale เป็นข้อความเชิงบวกทั้งหมด แบ่งเป็น ๕ ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	คะแนน	เกณฑ์ประเมินระดับความคิดเห็น ($\bar{X}$)
มากที่สุด	๕	๔.๒๑ - ๕.๐๐
มาก	๔	๓.๔๑ - ๔.๒๐
ปานกลาง	๓	๒.๖๑ - ๓.๔๐
น้อย	๒	๑.๘๑ - ๒.๖๐
น้อยที่สุด	๑	๑.๐๐ - ๑.๘๐

ตัวอย่างการคำนวณค่าเฉลี่ย

(n = ๕๐ คน)

ข้อ	ประเด็น	ความคิดเห็น					รวมทั้งสิ้น (n)	$\bar{X}$ ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความ คิดเห็น
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)			
๑	.....	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
๒	.....	๒๖ (๕๒%) ๒๖x๕=๑๓๐	๑๑ (๒๒%) ๑๑x๔=๔๔	๕ (๑๐%) ๕x๓=๑๕	๔ (๘%) ๔x๒=๘	๔ (๘%) ๔x๑=๔	๕๐ ๒๐๑	๒๐๑/๕๐ = ๔.๐๒	มาก
	รวม								

ส่วนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

(ให้สรุปความคิดเห็นในแต่ละประเด็นมาด้วย) .....

๘. งบประมาณ

แหล่งงบประมาณ	กิจกรรม	วงเงินจัดสรร (บาท)	ผลการเบิกจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
งบกรมส่งเสริม การเกษตร	สร้างเครือข่ายและพัฒนา หมอพืชระดับชุมชน			
งบอื่น ระบุ.....	ระบุ.....			

๙. ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน (ยกเว้นเรื่องงบประมาณ)

.....

๑๐. ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาหมอพืชชุมชนที่จังหวัดจะดำเนินการต่อไป

.....

ชื่อ.....(ผู้รายงาน)

ตำแหน่ง .....

เบอร์โทรศัพท์ .....

หมายเหตุ จัดส่งรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายใน ๓๐ วันหลังเสร็จสิ้นการอบรม รูปแบบไฟล์ word และไฟล์ pdf พร้อมไฟล์ภาพกิจกรรมที่เป็น original file (JPEG) ทาง E-mail : pestdiag.doae@gmail.com

DOAE

